

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

III. Per quasnam operationes intellectus aut voluntatis procedant personæ
diuinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

Secundò cum adiuncta relatione productionis: priori modo sunt actus communes, & inter se non nisi ratione distincti; posteriori sunt notionales, & proprii personarum, atque etiam (si relativiè oppositi sint) inter se realiter distincti, ut pluribus dicitur dub. 3. & 4.

11 Obijcitur quartò, omnes alias naturas esse fecundas proximè ipsà sua substantia; non autem per intellectum aut voluntatem; ut quæ non sunt potentia productiva alicuius alterius termini saltem realiter distincti, ut ex Philosopho 9. metaph. dictum.

Respondetur, nullam naturam creatam in actu secundo immediatè seipsa esse fecundam; sed vel nullo modo esse fecundam, ut in natura spirituali Angelica accidit; aut solum esse fecundam ad producendam aliam, adiuncta & mediante potentia generativa; quæ quidem uti in rebus corporalibus materialibus, & ab intellectu & voluntate necessariò diversa est, ob imperfectionem horum agentium; ita in natura diuina non potest ab intellectibus potentibus, seu actibus intelligendi & amandi, vilo modo esse distincta. Quod autem in rebus creatis intelligendo aut volendo nulla alia substantia producitur, ob imperfectionem itidem eorundem agentium accidit; satis interim est, & intelligendo produci verbum; & volendo seu amando amorem; quæ in diuinis non possunt esse nisi substantia, & ipse Deus; etsi quidem Aristoteles hoc mysterium minimè agnouit, de rebus creatis solum locutus.

D V B I V M III.

Per quasnam operationes intellectus & voluntatis procedant persona diuina.

S. Thomas 1. p. q. 27. a. 1. & seqq.

1 ETiam si personæ procedant per intellectum & voluntatem; non tamen constat inter Doctores, per quos actus intellectus & voluntatis formaliter procedant; an per actus intelligendi & amandi formaliter; an per actus ab intellectu & voluntate distinctos. Et ratio difficultatis colligitur ex præcedenti dubio, quæ in hoc consistit. Nam si pater intelligendo generat filium, & Pater simul cum filio amando spirant seu producunt Spiritum sanctum: Ergo omnes personæ in diuinis generant & spirant; quia intelligere & amare commune est omnibus personis.

2 Ad præsentis ergo difficultatis explicationem, sunt de proposita dubitatione quatuor sententiæ; è quibus duæ priores, velut falsæ & improbabilis, sunt à nobis refutandæ; tertia bono sensu exponenda ac probanda. Prima sententia est Henrici quodlib. 6. quæst. 1. & in summa artic. 54. vbi docet, filium & Spiritum sanctum intelligendo quidem & amando produci, sed non qualibet dilectione vel intellectu; sed speciali quadam, quam *rationalem* vocat; & dicit, esse operationem singulari modo perfectam, intellectus quidem, quasi reflexam, & certo

modo intensam; voluntatis autem, admodum feruentem: cum essentialis & communis dilectio non sint ita perfectæ: Quam distinctionem vult etiam in creata notitia & dilectione locum habere, respectu verbi, seu termini per eas producendi.

Sed hæc sententia distinguens hoc modo duplex intelligere in Deo; tanquam falsa & improbabilis iure ab omnibus refellitur. Est enim distinctio facta; & contra veritatem ac perfectionem diuinæ essentia. Tum quia iuxta communem & veram Philosophiam, nullum est intelligere etiam in nobis adeò imperfectum, quo non producatur proportionatum verbum: cum hoc sit terminus intrinsecus actionis intelligendi; nec vero vllom sit intelligere sine actione intelligendi. Tum quia absurdum est, Deo tribuere intelligere quoddam imperfectum, etiam sola ratione distinctum à perfectissimo; multò autem absurdius dictum, intelligere essentialia, adeoque commune omnibus personis, esse intelligere quoddam minus perfectum; cum omnino attributa essentialia Dei necessariò sint in suo genere infinitè perfecta. Quare quicquid perfectionis notionali illi intelligere tribuatur, siue explicetur per modum reflexionis, siue intentionis, & feruoris, non potest communi & absolutæ intellecti ac dilectioni denegari.

4 Secunda igitur sententia est Scoti in 1. distinct. 2. quæst. 7. & d. 23. quæst. 1. & 2. & quodlib. 2. vbi referens & refellens Henrici sententiam, alio modo actiones intellectus ac voluntatis in Deo distinguit. Nam in memoria seu intellectu paterno constituit duas quasi actiones, easque inter se minimè subordinatas; vnam vocat *intelligere*, alteram *dicere*: aitque illam esse communem omnibus personis, sed minimè productiuam verbi; hanc vero propriam patris, & productiuam verbi, seu potius ipsam verbi productionem. Quæ doctrina fundamentum habere posset in eorum sententia, qui dicunt, actum intelligendi, & verbum in nobis, esse duas qualitates realiter distinctas; quod quidem docere Caietanum, Ferrariensem, & alios plures Thomistas refert Suarez lib. 1. cap. 6. & de Thomistis aliquibus fatetur Torres quæst. 27. artic. 1. disput. 4. part. 1. Hi enim consequenter fateri debent, eas per duas actiones realiter item distinctas produci; ita ut dicere sit productio verbi, intelligere autem, ut est actio, sit productio actus intelligendi. Quæ doctrina proinde seruata proportionè, etiam diuinis accommodari posset, iuxta prædictam Scoti sententiam.

5 Sed quia eiusmodi doctrina, & per se ac reipsa, ut ex Philosophia suppono, & in sententia Scoti falsa est, rectè ex communi sententia docentis, verbum mentis nostræ non esse rem distinctam ab actu intelligendi, ut est qualitas in facto esse; ideo Scoti sententia non potest hoc modo explicari & defendi. Accedit, quod Scriptura & Patres satis aperè indicant, non solum Verbum intellectu, Spiritum sanctum voluntate, sed hunc quoque amando, illum intelligendo formaliter produci, ut videre est locis citatis dubio præcedenti. Denique ut in nobis verbum mentis non producitur nisi intelligendo, ita verbum etiam diuinum, si verè ac propriè verbum est, ut sanè est, necesse est intelligendo produci. Non

ergo

ergo dicere & intelligere sunt duæ actiones distinctæ, & inter se non subordinatæ, vt existimauit Scotus; cuius proinde sententiam merito rejciunt & pluribus refellunt Caietanus hic q. 27. art. 5. Torres ibidem art. 1. disp. 4. Suarez lib. 1. cap. 6. & Valquez disp. 112. cap. 2. & 3.

Tertia sententia distinguit idem (vt prima sententia) ratione saltem duplex intelligere in Deo, notionale scilicet, & essentialiter; hoc commune, illud proprium patris dicunt, quo producitur filius. Idem secundum proportionem tradunt de actu voluntatis, quod est velle seu amare. Refert & refellit hanc sententiam Aureolus in 1. dist. 32. quæst. 1. artic. 3. vbi eam tribuit S. Thomæ, eo quod quæst. 37. art. 1. dixerit, amorem in Deo dici essentialiter, & notionaliter, seu personaliter. Eandem sententiam Thomalis in genere tribuit Torres quæst. 27. artic. 5. quam etiam ibidem absolute & prolixè rejcit & impugnat.

Cæterum quamuis hæc sententia bono sensu explicari & defendi potest, vt inferius dicemus, & re-ctenotauit Valquez d. 112. num. 10. in hoc reprehendens Torrem, quod absolute eam vt falsam rececit; tamen non omnino satisfacit & probatur, præcipue in modo loquendi. Tum quia in rigore non rectè dicitur duplex intelligere esse in Deo, vt dicemus. Tum quia non satis explicat, quâ ratione in seipsis illæ duæ intelligentiæ differant, quarum vni tribuitur productio filij, seu dictio Verbi, non alteri.

Vnde Valquez eam sententiam quasi explicans ait, intellectionem à dictione, seu productione verbi differre, vt inclusum ab includente. Hanc enim, præter ipsum intelligere, includere quoque relationem productionis ad verbum, veluti terminum productum; quod etiam docet, & fusius declarat Gregorius de Valentia q. 1. punct. 3. & serè consentit Molina q. 27. art. 5. disp. 2. Sed nec istud per omnia satisfacit, quia nisi aliunde etiam assignetur discrimen, ex parte ipsius intelligere, & intelligentis, quæstio manet, cur in patre solum habeat relationem producentis annexam, & non in cæteris personis, cum aliqui posito eodem fundamento adæquato, sequi soleat eadem relatio.

Est igitur quarta & vera sententia, quæ quinque his pronuntiatis continetur. I. Intelligere, & dicere, seu producere verbum in Deo, saltem aliquo modo ratione distingui: quod omnes fatentur; quia intelligere re ipsa verè ac propriè commune est omnibus personis; non dicere seu producere verbum. Idem dicendum est de amare & spirare.

II. Abstrahendo à diuersitate obiectorum, propriè loquendo, & considerando rationem ipsius intellectionis, vnum tantum esse intelligere adæquatum in Deo, non modo re ipsa, sed etiam iuxta nostrum concipiendi modum; quia vna natura intellectualis; & vnus intellectus; & vna denique solum cuiusque attributi diuini adæquata ratio est.

III. Esse tamen diuersum modum habendi vnum & idem simplicissimum intelligere, in personis diuinis; quia pater illud habet ex se, & sine productione; in quo proinde est ante omnem productionem: filius habet per communicationem à patre, adeoque ratione quasi posterius ipsa filij produ-

ctione; cum ei sit communicatum per productionem, quâ ipse est. Quod proinde pronuntiatum ex ipsis terminis patet.

IV. Hanc ipsam rationem discriminis satis esse, vt Pater intelligendo generet, non Filius, aut Spiritus sanctus; siue intelligere in patre sit ipsa productio Verbi, siue solum principium Quo producendi verbum, iuxta ea quæ dicuntur dubio sequent. quia licet intelligere in omnibus personis vnum & idem sit, requirit tamen ex parte quasi subiecti, seu personæ, conditionem, vt formaliter sit dictio, seu vt per eam notitiam quippiam producatur ad intra; nimirum, vt quatenus est in tali personâ, non iam aliunde per eam sit productum, quicquid ad intra per eam produci potest. Si enim per eam, secundum rationem & originem, iam antea productum supponatur, quicquid per eam produci potest, nihil restat, quod à persona filij, cui ratione posterius, quam in patre sit communicatur, per eam amplius producatur: cum produci nihil possit, quod iam antea supponitur productum. Hinc igitur pater producit filium, per illud ipsum intelligere, quod commune est omnibus personis, quatenus illud à se habet, & non per generationem, aut aliam productionem. Ob hoc ipsum enim pater illud alteri potest communicare, ex virtute quidem & fecunditate ipsiusmet actus intelligendi: filius autem per illud nihil producere amplius potest, quia iam supponitur productum quicquid per illud produci potest.

V. Postremum pronuntiatum est. Intelligere & dicere, differre vt inclusum & includens; quia dicere includit ipsum intelligere; sed præterea quoque non solum dicit relationem ad verbum, veluti producentis ad terminum productum; sed etiam ex parte quasi subiecti includit seu deponit conditionem; nimirum esse in tali personâ, ante productionem per talem actum factam, vt explicauimus. Quæ omnia seruata proportionem ad voluntatem quoque seu amorem respectu productionis Spiritus sancti applicari possunt ac debent.

Eodemque modo concedi potest, esse duplex intelligere in Deo, non quidem secundum ipsam rationem intelligendi, vt dictum; sed quia accipi potest aut absolute & secundum se; aut prout simul inuoluit actionem & relationem dicendi seu producendi verbum, cum debita conditione, &c.

Atque hanc doctrinam planè tradere videtur S. Thomas quæst. 34. artic. 2. ad 4. vbi rationem reddit, cur Filius intelligendo non producat verbum, quia filius, inquit, est Deus genitus, non autem generans Deus; unde est quidem intelligens, non vt producat verbum, sed vt verbum procedens. Et quæst. 37. artic. 1. ad 4. Sicut Filio, inquit, licet intelligat, non tamen sibi competit producere verbum, quia intelligere conuenit ei, vt verbo procedenti: Ita licet Spiritus sanctus amet, essentialiter accipiendo, non tamen conuenit ei, quod spiret amorem; quod est diligere notionaliter sumptum, quia sic diligit essentialiter, vt amor procedens, non vt à quo procedit amor. Et rursus quæst. 42. artic. 6. ad 3. cum obiectum fuisset, filium non posse generare, ac proinde non habere eandem potentiam, quam habet Pater; nec adeo æqualem esse patri secundum potentiam; respondet S. Thomas his

verbis.

verbis: Sicut eadem essentia, quæ in patre est paternitas, in filio est filiatio; ita eadem est potentia, quæ pater generat, & quæ filius generatur. Unde manifestum est, quod quicquid potest pater, potest filius; non tamen sequitur, quod possit generare; sed mutatur quid in ad aliud. Nam generatio significat relationem in diuinis. Habet ergo filius eandem potentiam quam pater, sed cum alia relatione. Quia pater eam habet ut dans; & hoc significatur cum dicitur, quod potest generare: Filius autem habet eam, ut accipiens; & hoc significatur cum dicitur, quod potest generari. Quibus verbis S. Thomas tria ad institutum docet; 1. potentiam, quæ filius generatur, eandem esse in patre & filio. 2. filium tamen non posse generare. 3. rationem huius rei esse, quia filius habet eandem potentiam quam pater; sed cum alia relatione; nimirum ut accipiens; pater vero ut dans: atque ideo patrem posse generare, non filium: quod est dicere, essentiam hoc solo, quod est in patre absque generatione; hoc est, non per generationem ei communicata, esse posse virtutem vniuersæ expeditam ad generandum; quia eo ipso quod in illa persona est ratio prius, quam sit facta generatio, intelligitur in ipso posse esse fecunda, & non in alijs personis, ut est in ipsis: quod pari ratione etiam de intellectu & voluntate, seu intellectione & volitione dicendum, ut ex ipso S. Thoma dicitur.

Huc spectat, quod S. Thomas quæst. 27. artic. 5. dicit, *actiones immanentes in natura intellectuali, & diuina, non esse nisi duas, scilicet intelligere & velle.* Et quæst. 41. artic. 6. ait, *Deum omnia intelligere & velle uno & simplici actu.* Et quæst. 37. artic. 1. & 2. ad 1. docet, *intelligere, & esse sapientem, vel intelligentem, tantum dici de Deo essentialiter.* Non ergo iuxta S. Thomam est duplex intelligere in Deo, propriè loquendo, essentialiter & notionaliter; sed vnum quod tamen in patre simul est dicere; in filio & Spiritu sancto non est nisi intelligere, ob dictam causam.

Eandem sententiam tradit Aureolus in 1. distinct. 10. quæst. 1. artic. 1. vbi dicit, *posse generare, esse habere diuinam essentiam per modum dantis, posse vero generari, esse habere eam per modum accipientis, ut dixerat S. Thomas.* Et distinct. 3. 2. quæst. 1. art. 3. ex instituto probat, non posse poni duos amores, aut duas sapientias seu notitias in diuinis, quarum vna sit essentialis, altera notionalis. Eodem modo non esse duos actus intelligendi & amandi ratione distinctos, secundum proprias rationes talium actuum, sentiunt etiam Capreolus in 1. d. 3. q. 1. a. 1. Caietanus hic q. 37. a. 1. & 2. Torres q. 27. art. 5. part. 3. qui inter alias responsiones etiam ad hunc modum propositam, difficultatem dissoluit. Ex instituto vero & particulatim ita rem totam explicauit Suarez lib. 1. cap. 7. à num. 5. Ex quibus etiam patet responsio ad rationem dubitandi initio propositam, qua Scotus in alienam se induci passus est.

Objicitur tamen præterea primo ex S. Thoma q. 37. art. 1. vbi dixit, *Amorem in Deo dici essentialiter & notionaliter, seu personaliter: sentit ergo duplicem in Deo esse amorem, amorisque actum, notionalem & essentialem: quod pariter etiam de intellectione diuina dicendum.*

Responderetur negando consequentiam; nusquam enim docet S. Thomas, duplicem in Deo esse actum

amoris; sed vnum & eundem actum amoris dupliciter accipi, essentialiter & notionaliter. Nequid tamen pariter de intellectione, iuxta eundem accipiendum est; quando ead. q. 27. a. 1. distertè scribit, in diuinis intelligere solum essentialiter dici.

Quod ut intelligatur, notandum est ex eodem ibidem, discrimen esse quoad hoc, inter intellectum & voluntatem, non secundum rem, est enim in re eadem proportio, ut dictum; sed quoad voces, quibus res significatur. Nam respectu intellectus, dantur nomina, seu voces distinctæ, ad significandum formaliter, vel ipsum actum intellectus secundum se & absolute, ut est sapientem; & intelligentem esse, & iuxta eundem, etiam ipsum intelligere; vel actum producendi verbum per intellectum, ut est dicere; vel ipsum terminum ipsius productionis, scilicet verbum: in voluntate autem, ob defectum nominum; vno & eodem vocabulo amoris seu dilectionis, significatur tam actus voluntatis ut sic, quam productio, & terminus productionis. Quo fit, ut sapientem ac intelligentem esse, (sicut etiam sapere & intelligere, si secundum se accipiatur, ut dictum) cum ut sic formaliter nec intellectualem productionem dicant, nec terminum productionem, rectè solum essentialiter in diuinis dici afferatur: at verò amare seu amor, quia non solum actum ut sic communem omnibus personis significat, sed etiam ipsam productionem per voluntatem; eiusque terminum, hinc fit, ut non solum sumatur essentialiter, sed etiam notionaliter, tam pro spiratione actiua, quam passiuâ, qui est Spiritus sanctus, ut videbitur. Et hic est sensus S. Thomæ; non autem quod duplex sit actus amoris in Deo, vnus essentialis, alter notionalis, ut bene etiam exposuit Suarez cit. cap. 7. num. 12. Quæ tamen non obstant, quo minus intelligere, cum addito, prout nimirum est in patre, seu prout relationem paternitatis adiunctam habet, sic & dicatur ipsa productio verbi, ut dicebat dubio sequenti.

Objicitur secundo. Si propterea intelligere & amare in patre habet rationem generandi aut spirandi adiunctam, quia est in patre ante omnem productionem; sequitur etiam Deum, seu essentiam diuinam, ut sic formaliter, generare aut spirare: quod tamen damnatur capit. *Damnatus*, de summa Trinitate, & fide Catholica. Ita objicit Molina loco citato.

Respondeo negando sequelam. Quia licet intelligere sit in diuina essentia ante productionem: non tamen est in ipsa, ut in persona formaliter; cuius solius est producere, ut ex fide constat; quæ proinde etiam conditio, præter alias, ex parte subiecti ad producendum necessariò requiritur.

Objicitur tertio. Intellectio quatenus intellectio, cum sit propter se, non est productio termini: sed dictio est productio termini, nempe verbi: Ergo dictio non est intellectio. Hoc argumento etiam vsus est Scotus pro sua sententia.

Pro solutione notandum, discrimen aliquid esse inter intellectionem, seu productionem verbi creatam, & increatam. Nam intellectio ex veriori sententia, in nobis formaliter est qualitas in factio esse, adeoque ipsum verbum mentis; identicè autem & materialiter est actio seu productio verbi;

siue potius ipsa productio verbi, materialiter est intellectio, ipsumque verbum mentis; sicut omniactio realiter identificatur cum suo termino: in diuinis autem intellectio concipitur quidem per modum perfectionis absolutæ & essentialis, quæ etiam secundum se, non minus quam ipsa essentia diuina, cum verbo eiusque productione identificatur, ex dictis quæstion. 1. dub. 7. at vero formaliter & secundum nostrum concipiendi modum, non est ipsum verbum productum; nec, si secundum se solum spectetur, actiua productio verbi; sed perfectio absoluta, ratione prior, vt dictum; eo modo, quo absoluta & essentialia in diuinis ratione priora sunt relatiuis & personalibus. Habet tamen rationem productionis, seu processionis actiue, prout simul formaliter adiunctam habet relationem ad verbum: vti quidem habet, prout est in solo patre, non in alijs personis, ob rationem superius dictam.

18 Quæ ratione ipsa etiam productio, seu origo actiua verbi, nec est sola intellectio absoluta, nec sola relatio, sed vtrumque simul includit; ita vt ob hanc causam etiam ab origine seu processione passiuæ realiter distinguatur; prout vniuersim notionalis actio, & quasi passio, in diuinis realiter differunt, vt quæst. 3. dicemus. Cur autem intellectio in diuinis, etiam prout concipitur in esse perfecto, non sit formaliter verbum ipsum productum per actionem intelligendi ratio est, quia verbum in diuinis est persona subsistens & distincta à patre eam per intellectionem producente, est ergo ratione posterior intellectione, etiam in esse perfecto; cum in intellectu communis & absoluta in Deo, siue in patre, qua producitur filius, non possit non esse etiam formaliter, & in suo genere summe perfecta.

19 Hocposito, ad argumentum respondeo, intellectionem saltem materialiter & realiter, tam in nobis, quam in Deo esse productionem seu dictionem verbi; sed diuersa ratione, vt dictum: etsi formaliter intellectio vt sic, si secundum se præcisè sumatur, nec in nobis, nec in Deo sit productio verbi. Ex quo fit, intellectionem & dictionem non esse duas actiones inter se distinctas, nec subordinatas, sed potius re ipsa vnam esse actionem, vnumque actum, qui prout est in facto esse, est, & vocatur in nobis intellectio, seu verbum mentis; prout autem est in fieri, est ipsa dicitio seu productio verbi. Ad quem ferè modum etiam ad hoc argumentum respondet Vasquez disput. 112. cap. 4. vbi rectè annotat, non posse plenam similitudinem deduci ex nostro intellectu, vt intelligamus æterni verbi productionem: hæc enim peculiare illud habet, vt simul sit productio verbi, & intellectio eius, quod producit; nostra vero intellectio est verbum ipsum, quo formaliter intelligimus non ipsum verbum, quod producimus, sed quo intelligimus rem aliam, quæ intellectui verbum producenti obijcitur. Plura de hac recit. quæst. 3. vbi de originibus differetur.

DVBIUM IV.

Sitne in diuinis actus intelligendi & amandi principium Quo producendi personas; an ipsa productio.

S. Thom. 1. p. q. 27. a. 1.

1 DICTUM est dub. 2. contra Durandum, personas diuinas procedere per intellectum & voluntatem; rursum contra Henricum & Scotum dub. 3. probauimus, easdem personas intelligendo & amando produci; quod cum dupliciter fieri possit, vel vt actus intelligendi & amandi tantum sit principium Quo, seu quasi virtus actiua producendi personas; vel vt sit ipsa productio; explicandum restat hoc dubio, vtro nam ex his duobus modis determinate actus illi se habeant ad productionem personarum: quandoquidem etsi obiter quandoque innuatum est hactenus, actus illos esse ipsas productiones personarum, id tamen non est ex instituto definitum & explicatum; quod cum inter Scholasticos Doctores admodum sit controuersum, in primis etiam explicatione indiget.

2 Sunt enim hæc de re duæ sententiæ oppositæ. Prima ait, actum intelligendi & amandi solum esse principium Quo producendi personas; sicut potentia animæ est principium Quo operationis animalitæ; aut sicut calor in calefaciente est principium Quo calefactionis. Ita docet Henricus Gandauensis quodlib. 6. quæst. 1. quem sequuntur Suarez lib. 1. cap. 8. num. 2. & Albertinus tom. 2. prædic. ad aliquid, corollar. seu quæst. 12. dub. 2. vbi etiam in patre distinguit ratione duplicem actionem, vnam absolutam, qua filio communicatur ipsum intelligere; alteram relatiuam, qua producitur relatio Filiationis, &c. Simulque supponit, generationem actiuam identificari non cum patre, sed cum filio; quod quæst. seq. dub. 5. refellemus. Rationes potissimas huius sententiæ inferius adducemus & soluemus.

3 Etenim opposita sententia, vt communior, ita verior videtur, nimirum in Deo patre ipsam intellectionem, seu actum intelligendi, esse dictionem & productionem verbi, non solum identice, sed etiam formaliter; ita saltem vt intellectio ipsa, prout est in patre, adiunctam habeat formalem rationem dictionis; hæcque intrinsecè includat etiam ipsam intellectionem. Ita docent Magister in 1. distinct. 26. Richardus in 1. distinct. 27. artic. 1. Hispanensis distinct. 3. art. 3. Capreolus dist. 9. quæst. 1. & supponit Caietanus hic quæst. 27. artic. 5. & ex instituto tuentur Torres quæst. 27. artic. 5. disput. vnic. part. 3. Gregorius de Valentia hic quæst. 1. punct. 3. Vasquez disput. 111. cap. 2. & disput. 112. cap. 3. & Molina quæst. 27. art. 1. disput. 8. memb. 4. ad 4. vbi aperte ait, intellectum per intellectionem producere verbum, tanquam per actionem, quæ est ipsamet verbi productio, non vero tanquam per principium efficiens. Nec obstat, quod infra artic. 5. disput. 2. contra Torrem disse-